

LESVOORBEREIDING

A Identificatiegegevens

Student(e)		Stageschool	
Klas		Stageklas	4L
Stageles nr.		Mentor	
Vaklector	E. Van Nieuwenhuyze	Datum stageles	
Stagelector		Begin- en einduur	

Leergebied	Nederlands	Onderdeel	Gesprekken voeren, poëzie
Lesonderwerp	Beschouwen en verwerken van het gedicht "Slaap" van Milja Praagman in <i>Ik kleur van jou</i> (Leopold, 2023)		

Deze leerstof is voor de leerlingen:

- ☐ herhaling
☒ nieuw
☐ verdieping

B Opvolging: algemene beoordelingen

Voorbereiding (1ste versie)			
Besproken met lector	E. Van Nieuwenhuyze	Op datum van	24/11/2025
Nagezien door mentor		Op datum van	
Bedenkingen door de mentor/lector: ☐ met deze lesvoorbereiding mag je lesgeven ☒ deze les aanpassen rekening houdend met volgende feedback (zie lesvoorbereiding) ☐ deze les opnieuw maken want: Aanvullen van de klasspecifieke gegevens			

☐ Voorbereiding tweede versie aanwezig tijdens de lesrealisatie

C Inleidende rubrieken

Leerplansituering (max.3 doelen)	Zie bijlage Werk met het leerplan dat op jouw stageschool wordt gebruikt.
Beginsituatie	
Voorkennis van de klasgroep	Geen specifieke voorkennis is vereist. Bevraag de mentor over: • Wat de leerlingen al gezien hebben over en gedaan hebben met gedichten • Hoe vertrouwd de leerlingen zijn met vrij en creatief schrijven
Leerlingspecifieke gegevens	Noteer hier voor deze les relevante info over specifieke leerlingen uit deze klasgroep. Bevraag de mentor welke leerlingen veel spreekdurf hebben, welke minder. Bevraag ook welke leerlingen een sterke taalvaardigheid hebben en welke talig minder sterk zijn.
Organisatie	Frontale klasopstellingen, de leerlingen zitten per 2 aan een bank
Hoofddoel	Verbanden leggen tussen elementen uit het gedicht "Slaap" en emoties en gedachten tijdens het lezen van het gedicht
Doelen (max. 4)	1 Beschouwen inhouds- en vormelijke kenmerken van het gedicht "Slaap" 2 Nemen actief deel aan een gesprek over dromen en hoe deze dromen "soep van de dag" kunnen zijn 3 Beleven plezier aan het beschouwen van het gedicht "Slaap" en aan het schrijven van een eigen, vrije tekst over "soep van de dag" 4 Geven waarderende feedback bij elkaars schrijfproducten
Onderwijs- en leermiddelen	• Het gedicht "Slaap" • Werkblad om associaties in te noteren • Werkblad "Soep van de dag"
Bronnen (volgens APA-normen)	• Praagman, M (2023). <i>Ik kleur van jou</i>. Leopold. • Stichting Lezen Nederland, Iedereen Leest en Poëziecentrum (2025). Lestips poëzieweek 2025, https://www.poeziecentrum.be/educatie/lestips-basisprimair-onderwijs-poezieweek-2025 (geraadpleegd op 29 augustus 2025).

D Checklist didactische bouwstenen

1. Activeer relevante voorkennis. 2. Geef duidelijke, gestructureerde en uitdagende instructies. 3. Gebruik voorbeelden. 4. Combineer woord en beeld. 5. Laat leerstof actief verwerken. 6. Zoek manieren om te achterhalen of de hele klas het begrepen heeft. 7. Ondersteunen bij moeilijke opdrachten. 8. Spreid oefening met leerstof in de tijd. 9. Zorg voor afwisseling in oefentypes. 10. Gebruik toetsing als leer- en oefenstrategie. 11. Geef feedback die leerlingen aan het denken zet. 12. Leer je leerlingen effectief leren.	Fase 1	Fase 2
---	--------	--------

E Lesverloop: Leerinhouden en didactisch handelen

FASE 1: Motiveren voor het thema “soep van de dag” en kennismaken met gedicht “Slaap”		
Timing: noteer het klokuur	Werkvorm: Klasgesprek	Materiaal: Bord
Doel: Beleven plezier aan het beschouwen van het gedicht “Slaap”		

Organisatie: het gedicht “Slaap” staat op één van de borden geschreven maar wordt nog afgedekt. Of het staat klaar om te projecteren, wanneer de leerkracht het de eerste keer zal voorlezen.

Lk: Ik heb deze nacht zo vreemd gedroomd! Ik droomde eerst over de ruzie die ik gisteren had met mijn broer, en dan zag ik in mijn droom plots het lekkere taartje dat ik had gegeten tijdens de pauze. En aan het einde van de droom hoorde ik weer een mop die mijn beste vriendin tegen mij had verteld. Het was allemaal net “soep van de dag”.

Lk: Ik heb een gedicht meegebracht dat gaat over “soep van de dag”. Luisteren jullie even mee?

De leerkracht toont het gedicht “Slaap” op het bord of via projectie en leest het een eerste keer voor.

Lk: Het gedicht is geschreven door Milja Praagman. Zij is een Nederlandse dichteres en maakte ook tekeningen voor verhalen en gedichten.

FASE 2: Bespreken van de inhoud van het gedicht “Slaap”, uitbreiden naar eigen leefwereld en associaties maken		
Timing: noteer het klokuur	Werkvorm: OLG	Materiaal: Bord, werkblad om associaties in te noteren
Doel: Beschouwen inhouds- en vormelijke kenmerken van het gedicht “Slaap” Nemen actief deel aan een gesprek over dromen en hoe zij “soep van de dag” kunnen zijn		

Bespreken van de inhoud van het gedicht “Slaap”, uitbreiden naar eigen leefwereld

Lk: Ik zal het gedicht nog eens voorlezen en jullie denken ondertussen al eens na: waarom is de titel van het gedicht “Slaap” en wat heeft dit te maken met “soep van de dag”?

De leerkracht leest het gedicht een tweede keer voor.

VS: Waarom zou de auteur van dit gedicht “Slaap” gekozen hebben als titel?

(het gedicht gaat over wat er gebeurt 's nachts als iemand slaapt)

Wat gebeurt er wanneer de persoon slaapt 's nachts?

(dan vallen haar schouders omhoog en haar benen omlaag, haar lijf beweegt traag)

Wat zou de auteur daarmee bedoelen?

(misschien dat je in je slaap in je bed lig te wroeten, dat je beweegt)

Wat wil dat zeggen, als je hoofd suddert?

(als je eten laat sudderen, dan laat je het zachtjes koken, zachtjes gaar/klaar worden; als je hoofd suddert, dan zijn er allerlei gedachten die door je hoofd gaan)

Wat heeft de titel “Slaap” te maken met “soep van de dag”?

(als je veel droomt, dan kan het zijn dat je hoofd zo suddert dat het is alsof alles van de vorige dag nog eens in je droom tevoorschijn komt, als een soort soep van de dag, alles komt door elkaar nog eens aan bod)

Wie heeft dat al eens meegemaakt, dat zijn/haar hoofd precies sudderde in de nacht door de “soep van de dag”? Vertel eens daarover...

(de leerlingen vertellen voorbeelden van eigen dromen)

Waarom is deze tekst eigenlijk een gedicht? Hoe weet je dat dit een gedicht is?

(het is een gedicht omdat de zinnen/ versregels korter zijn dan een gewone zin, je moet een beetje nadenken over het onderwerp van de tekst, soms bevat een gedicht rijmwoorden en dat is hier ook zo, een gedicht gaat vaak over iets wat de meesten mensen wel al eens hebben meegemaakt)

Wat vind je goed gevonden aan het gedicht? Wat spreekt je aan?

(eigen inbreng)

Associaties maken

Lk: We gaan nu allemaal ons eigen hoofd laten sudderen en een soep maken: een soep van woorden en gedachtes. Straks horen jullie van mij een woord en dat woord schrijf je in de eerste kolom van dit werkblad.

De leerkracht toont op het werkblad de eerste kolom en waar het eerste woord straks moet komen.

Lk: Meteen daarna schrijf je de woorden op waaraan je spontaan denkt bij dat eerste woord. Dat kunnen allerlei woorden zijn, het is niet de bedoeling dat je er te veel over nadent. We doen dat 8 keer in totaal en krijgen dus een woordveld met allerlei woorden die we straks gaan gebruiken. Alle woorden zijn dus goed, maar neem de opdracht wel serieus. Je noteert dus telkens 3 woorden in iedere rij, 3 woorden die je allemaal doen denken aan het eerste woord, dat ik jullie geef.

Suggesties voor startwoorden: LIJF – MOE – ENERGIE – VERJAARDAG – BEWEGING – WATER – BOS – REIS

Lk: de uitdelers delen nu de werkblaadjes uit, we maken het stil en jullie luisteren naar het eerste woord.

De leerkracht noteert het eerste woord mee aan bord (projectie werkblad 1).

De leerkracht overloopt met de leerlingen een paar voorbeelden van de leerlingen bij het eerste woord zodat iedereen de opdracht zeker goed heeft begrepen. Alle leerlingen controleren of ze bij dit eerste startwoord 3 woorden in de eerste rij hebben genoteerd.

De leerkracht geeft nu ook de andere startwoorden en noteert ze mee aan het bord (projectie werkblad 2).

FASE 3: Verwerking: creatief schrijven, presenteren en evalueren		
Timing: noteer het klokuur	Werkvorm: Individueel werk, presenteren en peer feedback	Materiaal: Bord, werkblad "Soep van de dag, kladblaadjes
Doel: Beleven plezier aan het schrijven van een eigen, vrije tekst over "soep van de dag" Geven waarderende feedback bij elkaars schrijfproducten		

Lk: Jullie hebben nu allemaal een woordveld met 8 keer 4 woorden, dus in totaal 32 woorden. Van die 32 woorden gaan jullie er, straks, 4 kiezen en omcirkelen.

Jullie gaan zo dadelijk met die vier woorden die jullie kiezen, een korte tekst schrijven. Dat mag een soort gedicht zijn, zoals het gedicht "Slaap", maar dat moet niet. Dat mag ook een gewoon verhaaltje zijn, een kort tekstje is goed!

De titel van de tekst is "Soep van de dag" en de tekst begint met "Ik heb gedroomd vannacht". Want je schrijft over een droom die je z gezegd hebt gehad vannacht of die je ooit zou kunnen hebben.

De leerkracht toont het werkblad "Soep van de dag".

Lk: Ik geef een voorbeeld van wat zo een tekstje kan zijn. Stel dat je de woorden KOUD – SPIER – BOOM – SPANJE zou gebruiken in je tekst:

De leerkracht noteert deze 4 woorden aan het bord.

Voorbeeld: "Ik liep over de koude grond. Mijn spieren deden pijn en er was mist. Tot ik opeens een boom zag. Die boom stond daar, helemaal alleen. Voorzichtig liep ik ernaartoe. Alles werd steeds warmer. Plots was er een zonnetje en hoorde ik de zee. Ik wandelde ineens op een Spaans strand. De boom was spoorloos verdwenen."

Lk: Dit is een voorbeeld. Je mag korte zinnen schrijven, of lange zinnen. Je tekst mag kort zijn of een beetje langer. Het gaat erom dat je een tekst maakt die je heel vrij schrijft, je moet aan niet te veel denken. Belangrijk is dat je plezier beleeft aan het schrijven en dat je je fantasie gebruikt, je schrijft op waar je aan denkt. Je mag ideeën schrijven op een kladblad en je tekst eerst ook proberen uitschrijven op een kladblad. Als je een tekstje hebt op je kladblad, lees je de tekst eens na en kijk je na of je spelfouten hebt gemaakt. Maar opgelet: de juiste spelling is hier niet het belangrijkste. Het belangrijkste is dat je plezier beleeft en vrij schrijft.

Je mag tussendoor altijd hulp of tips vragen aan mij, dan steek je je vinger in de lucht. Je werkt alleen. Als je je tekstje hebt uitgeschreven op je werkblad en je buur is ook klaar, dan mag je elkaars tekstje al eens lezen. We werken in stilte.

Lk: de uitdelers delen nu de werkblaadjes “Soep van de dag uit”.

De leerkracht noteert aan het bord de stappen van en tips bij de opdracht of projecteert ze. De leerlingen gaan het werk en de leerkracht begeleidt de leerlingen. Als er voldoende tijd is, vraagt de leerkracht aan de leerlingen of iemand zijn/haar 4 woorden wil delen en ook zijn/haar tekst wil voorlezen. De medeleerlingen geven feedback: wat vinden ze goed gevonden? Wat spreekt hen aan in de tekst? Wat zijn misschien tips?

F Reflectie na de les

Hebben de leerlingen het hoofddoel bereikt?
Wat ging goed tijdens deze les? Waarom ging dit zo goed?
Waar liep je vast? Waarom denk je dat je vastliep? Wat deed je te weinig/te veel waardoor het vastliep?
Leg linken met de didactische bouwstenen waar je in deze les expliciet wilde op inzetten.

G Bijlagen

Zelf ingevulde werkbladen (géén correctiesleutels), visuele voorstelling (zelf ontworpen bordschema's, PowerPointsides), ...

Leerplansituering

Leerplansituering Zill:

FICHE

Les Nederlands 4L - Soep van de dag

	TOtg1	Plezier beleven aan taal en het spelen met taal
	TOsn1	Een schriftelijke boodschap verwerken Informatie beoordelen (uit verhalen, brieven, uitnodigingen en reclameteksten uit verschillende media) 9-12j Met hulp van de leraar leesstrategieën steeds strategischer inzetten • verbinden met voorkennis over teksten en tekststructuren, over woordsoorten en woordbetekenissen ... • belangrijke woorden, zinnen, beelden, relaties ... markeren in de boodschap • relaties in de boodschap ontdekken (oorzaak-gevolg, middel-doel, deel- geheel, verwijsrelaties) • overleggen met anderen over de conclusie van de boodschap • reflecteren over de gebruikte leesstrategieën • ...
	TOmn3	Actief deelnemen aan een gesprek • Klasgesprek
	TOsn3	Een schriftelijke boodschap overbrengen • Vrij schrijven (over gevoelens, ervaringen, gedachten, verwachtingen) • Zich expressief uiten (over gevoelens, gedachten, meningen, fantasieën)
	SEgb1	Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken

Leerplan GO!

11107		Overkoepelende attitudes mondelinge taalvaardigheid	Bereid zijn om spontaan te spreken.	
12102		Overkoepelende attitudes schriftelijke taalvaardigheid	Plezier beleven aan lezen en schrijven.	
122106		Lezen: Gevorderde geletterdheid	Begrijpend lezen van narratieve en artistiek- literaire teksten	Aangeven dat poëzie een geschikt medium is om gevoelens, stemmingen en verlangens weer te geven.
123113	Schrijven: Gevorderde geletterdheid	Schrijven van narratieve en artistiek-literaire teksten	Korte, eenvoudige verhalen en gedichten schrijven naar analogie van voorbeelden.	
12313503		Schrijven: Schrijfstrategieën	Vóór het schrijven volgende schrijfstrategie hanteren onder aansturing van de leraar: woorden en ideeën over de inhoud van de schrijftaak verzamelen.	
12313504		Schrijven: Schrijfstrategieën	Tijdens het schrijven volgende schrijfstrategie hanteren onder aansturing van de leraar: hun gedachten onder woorden brengen in de vorm van woorden, zinnen en teksten.	

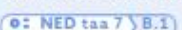
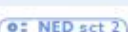
Selectie

Bewaard op 2 september 2025 om 13:56:17.

Open opnieuw in Leer Lokaal (tot 2 maart 2027):

<https://leerlokaal.ovsg.be/selecties/fb8f8b36-2a06-42ef-9d41-0e0d920cbc56>

Basisdoelen

- 1 Actief deelnemen aan een gesprek in kleine groep, kringgesprek of klasgesprek en je inleven in de boodschap.
 3 jaar | Fase 1
 Leerlijn Gesprekken voeren (Nederlands – Mondelinge taalvaardigheid)
- 2 Open gesprekken houden en samen fantaseren.
 3 jaar | Fase 1
 Leerlijn Gesprekken voeren (Nederlands – Mondelinge taalvaardigheid)
- 3 Waarnemen van tekstkenmerken.
 4 jaar | Fase 1
 Leerlijn Nadenken over en toepassen van het taalsysteem: tekststructuur en vormkenmerken van teksten (Nederlands – Taalbeschouwing)
- 4 Betekenis geven aan een gelezen gedicht en de eigen associaties en gevoelens daarbij verwoorden. (fictie – papier en digitaal)
 10 jaar | Fase 4
 Leerlijn Rijke en gevarieerde teksten lezen en begrijpen (Nederlands – Schriftelijke taalvaardigheid)
- 5 De inhoud van een gedicht associëren met persoonlijke belevenissen. (fictie – papier, soms digitaal)
 8 jaar | Fase 3
 Leerlijn Rijke en gevarieerde teksten lezen en begrijpen (Nederlands – Schriftelijke taalvaardigheid)
- 6 Een kort verhaal schrijven. (fictie – papier en digitaal).
 10 jaar | Fase 4
 Leerlijn Rijke en gevarieerde teksten schrijven (Nederlands – Schriftelijke taalvaardigheid)

Werkblaadjes

Naam:

WOORDVELD

	Startwoord	Waar denk je aan?	Waar denk je aan?	Waar denk je aan?
		1	2	3
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Naam:

SOEP VAN DE DAG

Ik heb gedroomd vannacht:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Visuele vastzetting

Middenbord	Rechterzijbord
SLAAP 's Nachts vallen mijn schouders omhoog mijn benen omlaag mijn lijf beweegt traag door de nacht. In mijn hoofd suddert alles wat ik hoorde alles wat ik zag soep van de dag. Milja Praagman In: <i>Ik kleur van jou</i> (Leopold, 2023)	koud – spier – boom – Spanje Soep van de dag – Ik heb gedroomd vannacht Stappen en tips - Kies 4 woorden uit je woordveld - Schrijf je ideeën uit op een kladblad - Schrijf je tekstje uit op je kladblad en lees na - Schrijf je tekstje over op je werkblad - Feedback vragen aan de juf/meester mag! - Fantaseren mag! - Werk in stilte

